

Сталінські КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО

№ 26 (705)

Вівторок, 30 вересня 1952 р.

ц. 20 к.

ВИЩЕ РІВЕНЬ ПАРТІЙНОЇ ОСВІТИ!

З 1 жовтня починається новий навчальний рік в мережі партійної освіти. Величезного значення набуває ідеологічне виховання мас саме зараз, в період поступового переходу від соціалізму до комунізму. Країні потрібні свідомі будівники комуністичного суспільства, озброєні ідеями всепереможного вчення сучасності — марксизму-ленінізму.

Лише марксистсько-ленінська теорія здатна озброїти комуніста і безпартійного більшовика на боротьбу за побудову комунізму. Лише вона дає можливість правильно орієнтуватися у найскладнішій обстановці, вірно розуміти закономірності розвитку природи і людського суспільства, свідомо здійснювати мудрі настанови партії в боротьбі за комунізм. Ось чому кожний член нашого колективу, як і кожний трудящий нашої країни, повинен щодня безупинно підвищувати свій ідейно-теоретичний рівень, завжди пам'ятаючи мудрі слова товариша Сталіна: «чим вищий політичний рівень і марксистсько-ленінська свідомість працівників будь-якої галузі державної і партійної роботи, тим вища і плодотворніша сама робота, тим ефективніші результати роботи».

Не випадково ж проект тексту зміненого Статуту партії вимагає від кожного комуніста «працювати над підвищенням своєї свідомості, над засвоєнням основ марксизму-ленінізму».

Минулий навчальний рік у системі марксистсько-ленінської освіти був роком серйозних успіхів у справі ідейного виховання всього колективу нашого університету. Понад 115 професорів, доцентів, викладачів і наукових співробітників вивчали марксистсько-ленінську теорію самостійно, за індивідуальними планами. Працювали 8-теоретичних семінарів, в яких вчилися 43 комуністи і 124 безпартійні викладачі. Для адміністративно-технічного персоналу було створено 10 гуртків по вивченню історії ВКП(б) і 5 політшкіл, які охоплювали 144 слухача. Навчання проводилося під керівництвом 36 досвідчених консультантів і пропагандистів. Кращі консультанти-комуністи тт. Воскресенський, Бейгель, Бухалов, Розенберг, П'ятигорський з надзвичайною відповідальністю поставилися до дорученої їм роботи, систематично проводили консультації, всебічно допомагали своїм товаришам оволодіти марксистсько-ленінським вченням.

У травні—червні 1952 року відбулися підсумкові заняття. Успішно пройшли теоретичні конференції, які показали значний ріст ідейно-політичного рівня викладачів. Добре працювали над за-

своєнням марксистсько-ленінської теорії комуністи М. П. Барабашев, Д. З. Гордєвський, І. Д. Манаков, В. П. Макридин та інші.

Проте в роботі мережі партійної освіти були й істотні недоліки. Деякі гуртки по вивченню історії ВКП(б) не виконали навчальних планів. Це стосується передусім гуртка центрального апарату, центральної наукової бібліотеки.

Не виконали своїх індивідуальних планів і окремі викладачі. Дехто з консультантів (тт. Куликов, Живолуп) працювали незадовільно, не подавали належної допомоги товаришам, які вивчають марксизм-ленінізм. Не допомагала краще організувати навчання в системі партійної освіти і наша профспілкова організація.

Зараз вжито ряд заходів для поліпшення всієї роботи мережі партійної освіти по університету. Організовано 12 теоретичних семінарів підвищеного типу, в яких працюватимуть 160 чоловік.

Близько 100 викладачів вивчатимуть марксизм-ленінізм самостійно за індивідуальними планами. Понад 260 працівників учбово-допоміжного і адміністративно-технічного персоналу будуть вчитися в гуртках історії ВКП(б).

Для керівництва всіма формами навчання партійне бюро університету виділило понад 50 консультантів і пропагандистів із найбільш підготовлених товаришів.

Завершується розробка програм семінарів та складання індивідуальних планів. В центрі уваги поставлено вивчення передз'їздівських матеріалів та рішень наступного XIX з'їзду ВКП(б).

У світлі історичних документів, опублікованих Центральним Комітетом ВКП(б) до XIX з'їзду партії, перед факультетськими партійними організаціями стоять важливі і відповідальні завдання.

Треба вище підняти рівень партійної освіти, організовано почати навчальний рік, всебічно поліпшити якість навчання.

Партійні бюро факультетів повинні з перших же днів навчання встановити систематичний контроль за роботою гуртків і семінарів. Особливу увагу слід звернути на тих, хто самостійно оволодіває марксистсько-ленінською теорією, контролюючи їх роботу, подаючи їм систематичну допомогу.

Партійні організації кожного факультету, як і всього університету, повинні пам'ятати вимогу проекту тексту зміненого Статуту партії про те, що їх завданням є «організація політичної освіти членів і кандидатів партії і контроль за засвоєнням ними мінімуму знань у галузі марксизму-ленінізму».

Радіщевські дні в університеті

На честь 150-річчя з дня смерті О. М. Радіщева — великого російського революціонера, філософа-матеріаліста і письменника — відбувся пленум кафедр філологічного факультету спільно з кафедрою філософії.

З вступним словом про творчість видатного письменника та її значення виступив доцент М. Ф. Зверев.

З великим інтересом вислухали присутні доповідь професора М. П. Жінкіна про творчий шлях письменника та доповіді про філософські погляди О. М. Радіщева, мову і стиль його славновісної «Подорожі з Петербурга в Москву», зроблені аспірантом кафедри філософії тов. Спектором і старшим викладачем тов. Шкляревським.

На філологічному факультеті відбулася також студентська наукова конференція, присвячена пам'яті великого російського письменника-революціонера.

С. ШЛЯХОВА.

Поліпшити роботу науково-дослідних інститутів і наукову роботу вищих учбових закладів, повніше використовувати наукові сили для розв'язання найважливіших питань розвитку народного господарства, узагальнення передового досвіду, забезпечуючи широке практичне застосування наукових відкриттів.

З проекту „Директив XIX з'їзду партії по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР на 1951—1955 роки“.

ЯК І ВЕСЬ РАДЯНСЬКИЙ НАРОД, КОЛЕКТИВ УНІВЕРСИТЕТУ НОВИМИ ТРУДОВИМИ УСПІХАМИ ЗУСТРІЧАЄ XIX З'ЇЗД ВКП(б)

★ ★ ★ ВИКОНАТИ ПОЧЕСНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Глибоке вивчення проекту директив XIX з'їзду ВКП(б) по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР та зміненого Статуту партії розгорнулося в колективі фізикоматематичного факультету. Гаряче вітаючи і однодушно схвалюючи опубліковані Центральним Комітетом партії матеріали, наукові працівники факультету беруть на себе конкретні соціалістичні зобов'язання на честь з'їзду.

Зважаючи на важливість організації наукової допомоги великим сталінським будовам комунізму і соціалістичному виробництву, кафедра технічної фізики зобов'язалася організувати постановку й виконання дев'яти тем, зв'язаних з запровадженням фізичних методів у суміжні галузі науки і в новітню техніку.

Для виконання позапланових тем залучена група найбільш здібних і працьовитих студентів. Керівництво роботами здійснюватимуть співробітники кафедри — доцент В. К. Ткач, кандидати фізикоматематичних наук М. Зінченко та К. Кононенко, старший викладач В. Ф. Сутулін, асистент тов. Токар. Загальне керівництво

виконанням цих тем зобов'язався взяти на себе завідувач кафедри технічної фізики — доцент В. К. Ткач.

Співробітники кафедри фізики твердого тіла—професор Б. Я. Пінес, кандидати наук В. І. Хоткевич, Я. Є. Гегузин та асистент А. І. Бублик розгорнули значну роботу, що має на меті технічну допомогу Харківському електромеханічному та Харківському турбогенераторному заводам.

Успішне проведення однієї з цих робіт істотно допомагає колективу Харківського електромеханічного заводу виконувати зобов'язання, взяті на честь XIX з'їзду комуністичної партії.

Колектив кафедри експериментальної фізики, з ініціативи комуніста доцента Б. Є. Веркіна, зобов'язався організувати творчу співдружність з виробництвом.

До 35-ї річниці великого Жовтня доцент тов. Веркін побудує і пустить в експлуатацію безкомпресорний водневий зріджувач. Це відкриття перед кафедрою нові можливості для дослідження і розв'язання цілого ряду важливих технічних проблем.

Доцент В. М. Костін зобов'язався, крім планової науково-дослідної роботи, приступити до здійснення винаходу, спрямованого на вдосконалення одного з видів технічного оснащення і завершити основну частину цієї роботи в наступному році.

Багато зобов'язань наукових працівників факультету спрямовано на поліпшення навчального процесу. Так, професор Н. І. Ахієзер до 5 жовтня завершить цикл лекцій з розділу «Спеціальні функції» курсу «Рівняння математичної фізики».

Математичні кафедри організують додаткові цикли лекцій для вчителів і учнів середніх шкіл міста Харкова.

Успішним виконанням соціалістичних зобов'язань, підвищенням якості навчального процесу та рівня наукової роботи колектив факультету відзначає історичну дату — день відкриття XIX з'їзду комуністичної партії Радянського Союзу.

Л. ГУЛІДА,
голова партбюро фізикоматематичного факультету.

ВОЛЯ КОЛЕКТИВУ

На першому ж засіданні кафедри російської мови в новому учбовому році ми приступили до глибокого вивчення проекту директив історичного XIX з'їзду ВКП(б) і вирішили взяти на себе конкретні соціалістичні зобов'язання на честь видатної події в житті нашого народу і Батьківщини.

Читання передз'їздівських матеріалів супроводилося жвавим зставленням їх з яскравими подіями і фактами сучасності.

Грандіозні перспективи дальшого розвитку народного господарства, науки і культури, передбачені в опублікованих Центральним Комітетом партії матеріалах до з'їзду, збудили в кожному з

нас бажання внести і свою частку праці у всенародну справу будівництва комунізму.

Соціалістичні зобов'язання взяли всі члени кафедри — як викладачі, так і аспіранти. Старший викладач Г. І. Шкляревський до дня відкриття з'їзду здасть на кафедру рукопис своєї кандидатської дисертації; старший викладач Д. І. Мірошник напише до цього ж строку статтю для другого випуску альманаху «Харків»; викладач Л. Ф. Бузник до 5 жовтня закінчить важливий розділ своєї дисертації. Члени кафедри візьмуть участь в організації циклу лекцій з мовознавства для вчителів міста і в перші дні жовтня вже розпочнуть читання лекцій з

цього циклу. Аспіранти кафедри на честь з'їзду прочитають ряд наукових доповідей.

Більшість працівників кафедри підготує до друку статті для «Учених записок» університету і візьме участь у редагуванні збірників робіт студентів і викладачів факультету.

Взято також зобов'язання щодо розгортання роботи студентського наукового гуртка на факультеті та організації додаткових занять із студентами.

Працювати краще, зробити більше — така воля колективу кафедри в ці історичні дні.

Доцент М. БАЖЕНОВ,
зав. кафедрою російської мови університету.

ШИРИТЬСЯ РУХ ПАТРІОТІВ

Щодня шириться рух патріотів, які новими трудовими подвигами відзначають XIX з'їзд ВКП(б).

З почуттям великої відповідальності за кожне своє зобов'язання прийшли наукові співробітники кафедр біологічного факультету на засідання, присвячене обговоренню заклику колективу Московського автозаводу імені Сталіна.

Один за одним підводяться на трибуну наукові працівники факультету, і кожний говорить про те, чим він особисто зустріне XIX з'їзд партії.

Проф. С. І. Медведев зобов'язався закінчити статтю для «Зоологічного журналу» Академії наук СРСР на тему «Особливості ентомофауни району Каховської гідроелектростанції та Південно-Українського каналу».

Доцент І. Д. Манаков до дня відкриття з'їзду закінчить розробку методики вивчення рушійно-харчовальних умовних рефлексів у коней. З метою запровадження вчення академіка Павлова у тваринництво тов. Манаков до 1 жовтня підготує до друку статтю «Умовні рефлексі у коней».

Закласти дві експериментальні ділянки для посіву пшенично-пирієвих гібридів та багаторічних пшениць — таке зобов'язання взяла на себе доцент П. Я. Ковалевська.

Доцент М. П. Воловик підготує статтю для «Учених записок» факультету, доцент А. Д. Масловський зробить позапланову доповідь на тему «Досвід акліматизації нових риб у Харківській області». П'ять препаратів бактеріальних культур для середньої

школи підготує доцент А. М. Кухаркова.

Старший лаборант тов. Конова зобов'язалася до 1 жовтня виконати понадпланову роботу на тему «Мікрофауна та мікрофлора рибоводних ставків», а науковий працівник тов. Федосєєва — до того ж строку підготувати матеріали з історії мікології у зв'язку з 150-річчям нашого університету.

Науковий працівник тов. Лемберська упорядкує й поновить колекцію пшениць Всесоюзного інституту рослинництва і здасть в «Учені записки» наукову статтю. Своєчасно виконати взяті зобов'язання — почесна справа всього колективу біологічного факультету.

Д. ШАПІРО,
голова партбюро біологічного факультету.

ПІДНЕСТИ РІВЕНЬ ВНУТРІПАРТІЙНОЇ РОБОТИ

Недавно відбулися звітно-виборчі збори партійної організації історичного факультету. В доповіді секретаря партбюро І. Я. Мірошникова багато справедливих і гострих слів було сказано про недоліки в роботі керівництва партійної організації факультету. Погано працювала школа кандидатів партії. Деякі комуністи, як-от тов. Струєв, недосяг сумлінно виконували партійні доручення: мали місце прояви недисциплінованості (тов. Коваленко); не завжди добре проходили політзаняття (іноді об'єднувалися групи, змінювалися керівники); окремі агітатори нерегулярно відвідували інструктивні доповіді (тов. Гольденберг). Не вижито елементи формалізму в роботі навіть у такі визначні, сповнені глибокого змісту історичні дні, як дні підготовки до XIX з'їзду партії.

Доповідач докладно спинився на слабких ланках роботи партійного бюро. На жаль, дуже мало сказав він про наукову роботу: майже не торкнувся такого важливого питання, як підготовка аспірантів, не висвітлив стану з їх готовністю до захисту дисертацій. А проте саме ці важливі питання слід було поставити гостро і принципово.

В обговоренні доповіді виступили 20 комуністів. Більшість з них критикували стан справ сміливо. І не випадково всі, хто виступав на зборах, піддали гострій критиці роботу партійного бюро факультету.

Тов. Сіхарулідзе вказав, що хоч факультет і почав серйозну підготовку до XIX з'їзду, проте перше політзаняття, присвячене вивченню матеріалів з'їзду, в більшості груп пройшло невдало. Живого обговорення проекту директив XIX з'їзду по п'ятому п'ятирічному плану не було, а подекуди на-

віть не прочитано повністю матеріал.

Тов. Вовк говорив про низьку трудову дисципліну у студентів, в тому числі і у деяких комуністів та комсомольців. «Частина комуністів і комсомольців, — сказав він, — відвідуючи лекції, не конспектує їх».

Про незадовільну роботу студентського лекторію, про те, що партійне бюро мало уваги приділяло роботі кафедр і не перевіряло, як вони зв'язані із студентами, як допомагають студентам у навчанні і в науковій роботі, говорив тов. Шиловцев.

Різко критикував партійне бюро за те, що воно не виконало рішення партійних зборів про розселення студентів у гуртожитках, комуніст тов. Кузнецов.

Про недостатню роботу партбюро з окремими комуністами і слабкий контроль за науковою роботою на факультеті говорив тов. Складов.

Тов. Лисенко вказала, що партійне бюро дуже мало зробило для популяризації і вивчення матеріалів XIX з'їзду. Якщо члени партії були присутні на партійних зборах і вивчали історичні передз'їздівські документи, а студенти знайомилися з ними на політзаняттях, то безпартійні співробітники — викладачі, лаборанти та обслуговуючий персонал досі ще мало ознайомлені з цими найважливішими матеріалами.

Новий склад партійного бюро повинен негайно виправити всі недоліки, рішуче підняти рівень внутріпартійної роботи, бо тільки цим шляхом можна забезпечити підвищення авангардної ролі комуністів на історичному факультеті, визначити передову роль кожного комуніста в боротьбі за нові успіхи в навчальній і науковій роботі.

В. ГОЛЬДЕНБЕРГ.

Про роботу лекторію вихідного дня

Кожна радянська людина з почуттям великої гордості за свою Батьківщину, за свою рідну комуністичну партію зустрічає XIX з'їзд ВКП(б), вивчає проекти директив по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР на 1951—1955 роки і зміненого Статуту партії, які будуть затверджені цим з'їздом.

Широка популяризація цих історичних документів розгорнулася і серед колективу нашого університету.

Для кращого роз'яснення і засвоєння передз'їздівських матеріалів партійне бюро, місцевком та група поширення політичних і наукових знань організували загальноуніверситетський лекторій вихідного дня. Тематика лекторію забезпечує глибоке

висвітлення передз'їздівських документів і досягнень нашої країни за період від XVIII до XIX з'їзду комуністичної партії.

Лекторій, де виступатимуть кращі наукові сили нашого університету, вже розпочав свою роботу.

На жаль, організація цієї корисної справи не була досить продумана. Партійні, комсомольські та профспілкові організації факультетів не популяризували плану роботи лекторію, широко не оповістили студентів та викладачів, коли почнеться цикл лекцій. Внаслідок цього в перший день роботи лекторію, 21 вересня, лекція не відбулася, бо прийшло дуже мало слухачів.

Треба широко роз'яснити цілі і значення роботи лекторію і забезпечити успіх його роботи.

М. ЮРЧЕНКО.

Сила більшовицького слова

Багатограним творчим життям живе в ці дні весь колектив університету. Радісно вітаючи проект директив XIX з'їзду, студенти, викладачі та співробітники університету глибоко вивчають передз'їздівські документи і беруть на себе нові соціалістичні зобов'язання.

Про почуття, мрії і прагнення радянських людей в ці знаменні дні розповідають сторінки факультетських стінних газет, бойових лист-

перспектив, які відкривають вони перед нашим народом, підкорена вся наочна агітація на факультетах.

Зайдіть на факультети, загляньте в аудиторії — і ви побачите, з якою любов'ю і дбайливістю обладнали студенти спеціальні стенди, прикрашені такими близькими для кожного словами — «XIX з'їзд».

При вході в корпус хімічного факультету вабить око стенд з пристрасним заго-

очах лєнінська мрія перетворюється в дійсність.

Захоплено розповідає своїм товаришам студент Хмельковський про нову Каховку, де йому пощастило побувати цього літа. Грандіозні накреслення партії з казковою швидкістю стають фактами життя, і на очах у всього народу виростає місто-веле-тень.

Та найбільшу кількість студентів притягує стенд геологічного факультету. Біля нього і перед лекціями і в час перерв можна побачити студентів всіх трьох факультетів, які вчаться в цьому корпусі. Що приваблює сюди глядачів? «Трудові подвиги радянських людей на честь XIX з'їзду» — такий заголовок намальовано на цьому стенді. Ріст всіх основних галузей промисловості і сільського господарства розкривають тут не тільки цифри та діаграми. Підходиш до стенду і наочно бачиш головний конвеєр Харківського тракторного заводу і знатних людей Ленінградського машинобудівного заводу, і уславлених конструкторів, які працюють над розробкою проектів надпотужної гідротурбіни. В золотому колосі щиро всміхається новий врожай, привітно зеленіють колгоспні лани на осушених землях, виблискують серед них води каналів.

Прекрасний завтрашній ранок нашої Батьківщини! Діти підуть у світлі школи, трудящі поїдуть відпочивати в санаторії, юним першкурсникам гостинно відкриють двері численні вузи, число яких збільшиться під кінець чергової п'ятирічки удвоє. «Ми ру — мир» — ласково всміхається з портрета великий захисник миру на землі — вождь народів Й. В. Сталін.

На жаль, ще не на всіх факультетах наочну агітацію і пропаганду поставлено з належною повнотою. Ні лозунгів, ні плакатів, ні бойових листків, ні добре обладнаних стендів не знайдеш на історичному факультеті та факультеті іноземних мов. Єдиний на історичному факультеті стенд, присвячений пропаганді передз'їздівських документів, чомусь приховано в одному з кабінетів. Лише недооцінкою важливості наочної агітації можна пояснити те, що партійні і комсомольські організації цих факультетів не спромоглися зробити краще оформлених стендів з більш дбайливо підібраними матеріалами.

5 жовтня в серці нашої країни — Москві відкриється історичний з'їзд славної партії Леніна — Сталіна. Він ухвалить рішення, які від щирого серця вітатиме кожний наш громадянин. Завдання партійних і комсомольських організацій факультетів, — зважити досвід, набутий в наочній агітації напередодні з'їзду, поглибити й поширити його, зробити рішення з'їзду здобутком всього університетського колективу.

Р. ВОЛКОВА,
П. КУЧКОВА.

Стенд з передз'їздівськими матеріалами на філологічному факультеті.

Фото В. КУЛІШОВА.

ків і блискавок, які майже щодня виходять на факультетах університету.

— Обов'язок кожного з нас — напружене навчання, — підкреслено в передовій статті стінної газети філологічного факультету «Горьковець». І газета закликає до ще більш самовідданої праці і нових перемог у навчанні, в оволодінні передовою радянською наукою.

Гордість за свою Батьківщину, готовність віддати їй всі свої молоді сили звучать у виступі студентки першого курсу біологічного факультету тов. Сириці, яка з сторінок бойового листка щиро розмовляє із своїми товаришами. «Мій вступ до вузу, — пише вона, — збігся з повідомленням Центрального Комітету ВКП(б) про наступне відкриття XIX з'їзду комуністичної партії, збігся з днями, коли всі радянські люди беруть на себе нові зобов'язання, прагнуть гідно зустріти цю велику подію. Я також хочу вкласти маленьку частку в загальну роботу. Мое основне завдання — навчання. Я докладу всіх зусиль, щоб стати висококваліфікованим фахівцем, будівником нового комуністичного суспільства.

Прекрасно оформлена стінна газета фізико-математичного факультету «Вектор». Скільки творчості й любові вложено в кожний рядок! На передньому плані — кольоровий малюнок: юнак і дівчина вдивляються в далечинь. В руках у них номер «Правды» з директивами до XIX з'їзду. А там, в далині — безмежні простори нашої Батьківщини, неозорі колгоспні лани, рихтування новобудов.

Завдання пропаганди передз'їздівських документів, популяризації грандіозних

ловком-закликом: «Зустрінемо XIX з'їзд партії новими успіхами в навчальній і науковій роботі!». В центрі стенду — портрет нашого вчителя, великого корифея науки товариша Сталіна і його слова про те, що наш радянський лад дає нам такі можливості швидкого руху вперед, про які не може навіть мріяти жодна буржуазна країна.

Біля стенду завжди люди — студенти і викладачі, які жваво розмовляють, обмінюються думками. Загальну увагу привертає список соціалістичних зобов'язань працівників хімічного факультету, взятих на честь XIX з'їзду партії.

Ні на хвилину не припиняється рух людей і біля стенду фізико-математичного факультету. Оздоблений закликами з директив до з'їзду, насичений технічними ілюстраціями, він заслужено користується успіхом серед студентів і викладачів факультету.

Сповнені глибокого змісту розмови виникають біля стенду філологічного факультету. Ось зібралися тут студенти Мельниченко, Нужненко, Нетреба та інші. Вони з інтересом розглядають схеми сталінських будов комунізму і з гордістю говорять про нові джерела енергії, світла і тепла, що будуть поставлені на службу будівників комунізму, що зростають і осушать величезні простори земель, про нові канали і потужні гідроелектростанції.

— Ще Ленін говорив, — зауважує Толя Мельниченко, — що, коли Росія відкриється густою мережею електростанцій, то наше комуністичне суспільство стане зразком для майбутньої соціалістичної Європи та Азії. На наших

★ ПЕРШІ КРОКИ

Вибірчі збори комсомольців першого курсу російського відділення філологічного факультету пройшли жваво, по-діловому. Комсоргом курсу обрали Льоню Сороко.

У школі Льоня був заступником секретаря комсомольської організації, працював багато і з любов'ю. Та сьогодні перед ним постало багато нових питань: методи роботи в шкільній організації значно відрізняються від тих, які йому треба шукати зараз.

З чого почати? Як організувати колектив?

Разом з парторгом тов. Кузіним та активістами курсу Льоня склав план роботи комсомольської організації. В ньому було передбачено все, щоб зробити комсомольське життя цікавим і змістовним.

Багато місця у плані комсоргу приділив політико-виховній роботі серед студентів. Комсомольсько-молодіжна година з доповіддю про великі будови комунізму, вивчення комсомольцями біографії товариша Сталіна, підготовка до політгодин — ось про що турбувався молодий комсорг.

Велику увагу звертає комсорг на академічну роботу студентів. Його хвилює той факт, що до семінару з основ марксизму - лєнінізму, який відбувся недавно, не всі комсомольці сумлінно підготувались. «Налагодити постійний контроль за конспектуванням першоджерел комсомольцями», — зробив висновок молодий комсорг.

Лекції комсомольці відвідують непогано, а дисципліна на них ще незадовільна. Викладачі змушені робити зауваження деяким студентам, які розмовляють під час лекцій. Питання про потребу підвищити дисципліну на курсі Льоня включив у порядок денний найближчих комсомольських зборів.

Комсомольське життя на курсі вирує: до комсорга звертаються студенти з проханням записати їх у літературну студію, — серед першкурсників є свої поети, прозаїки, — комсоргові пропонують організувати зустріч із заслуженими вчителями, викладачами російської літератури. На курсі є багато спортсменів-розрядників. Чимало дівчат цікавляться гімнастикою, хлопці — плаванням. Їх треба залучити до відповідної фізкультурної секції. Як же це зробити?

Перші кроки у своїй комсомольській роботі молодий комсорг робить ще неспішно. Йому потрібні поради більш досвідчених старших товаришів.

Як і всім іншим молодим комсоргам перших курсів, Льоні потрібна ділова допомога. Зробити це — прямий обов'язок членів комсомольського бюро філологічного факультету.

Т. КОРЖ.

★ Безперервно поліпшувати комсомольську роботу

Широкі горизонти відкривають проекти директив XIX з'їзду партії перед нашою молоддю. Нові почесні й відповідальні завдання у справі виховання висококваліфікованих, політично свідомих, ідейно витриманих кадрів радянської інтелігенції висувають вони перед комсомольською організацією університету.

Вірні помічники партійної організації, комсомольці університету в минулому учбовому році домоглися значних успіхів. Підвищилась академічна успішність студентів. В ряді комсомольських груп всі комсомольці вчилися тільки на «відмінно» і «добре».

Високої успішності досягли комсомольські групи теперішнього п'ятого курсу історичного факультету (комсорги тт. Рогольова і Есельсон), п'ятого курсу хімічного факультету (комсорги тт. Нікішова та Левітін), четвертого курсу біологічного факультету та інші.

Літню екзаменаційну сесію закінчили з відмінними оцінками 537 студентів. Переважна більшість із них — комсомольці. Дев'яносто випускників університету одержали дипломи з відзнакою.

Комсомольці стали більш старанно і глибоко оволодівати марксистсько-лєнінською наукою про закони розвитку суспільства, про шляхи побудови комунізму. На більшості факультетів успішність комсомольців з суспільних дисциплін досягла 100%.

Новий учбовий рік студенти університету почали в об-

становці виняткового піднесення з нагоди наступної історичної події — відкриття XIX з'їзду ВКП(б). Всі комсомольці поряд з напруженим навчанням глибоко вивчають документи, опубліковані до з'їзду.

Активно, цілеспрямовано проходять політбесіди по передз'їздовських матеріалах на філологічному факультеті в комсомольських групах третього курсу українського відділення (комсорг тов. Борох) і другого курсу російського відділення (комсорг т. Горбунов), в групі п'ятого курсу хімічного факультету (комсорг тов. Можарова), в першій групі третього курсу історичного факультету (комсорг тов. Корж). Вивчаючи історичні матеріали, комсомольці обговорюють свої найближчі завдання, говорять про високі обов'язки молодого радянського спеціаліста в новій п'ятирічці.

Пленум ЦК ВЛКСМ, що відбувся недавно, у своєму рішенні про роботу комсомольських організацій вимагає від комсомольців повсякденно і дійово допомагати ректоратам, деканатам, кафедрам у боротьбі за глибокі і міцні знання студентів, за творче оволодіння марксистсько-лєнінською наукою, ширше розгорнути ділову і принципову критику недоліків в учбовій роботі студентів.

В минулому учбовому році в роботі комсомольської організації було чимало недоліків. Багато комсомольців фізико-математичного та геологічного факультетів ма-

ли академічну заборгованість. Комсомольське керівництво на цих факультетах слабо боролось за високу успішність студентів.

Несерйозно ставилися до навчання навіть деякі комсомольці-активісти. Так, наприклад, комсорги першого курсу факультету іноземних мов тт. Массалітіна та Ступа самі одержали посередні оцінки.

Бюро комсомольських організацій факультетів і комітет комсомолу недосить глибоко вникали в роботу груп, неконкретно, а часом і формально, керували комсоргами.

В комсомольській організації університету проходять зараз звітно-виборчі збори. Незабаром відбудеться восьма загальноуніверситетська конференція.

На зборах і конференції треба глибоко викрити всі помилки, що допускалися в роботі, намітити конкретні заходи до їх ліквідації.

В керівні органи слід обрати кращих, ініціативних комсомольців, які змогли б по-діловому відповісти на критику, значно поліпшити всю комсомольську роботу.

Наша комсомольська організація може й повинна безперервно підносити якість ідейно-виховної, учбової і наукової роботи. Запорукою цього є тверде керівництво партійної організації, творча ініціатива комсомольців, їх безмежна відданість великій справі партії Леніна — Сталіна, справі побудови комунізму в нашій країні.

Б. ЩЕРБАНЕНКО,
В. ЯКОВЕНКО.

★ НАКАЗ КОМСОМОЛЬЦІВ

Комсорг першої групи другого курсу біологічного факультету Вана Торба звітує перед своїми товаришами. Він розповідає про все, що робилось у групі, відзначає вдалу доповідь Анатолія Зайцева на одній з комсомольсько-молодіжних годин, про ідейне обличчя радянського студента, згадує про те, як студентка Людмила Блок допомогла товаришам Калиниченко і Загнойко, що відставали по хімії, зупиняється на критиці недоліків у своїй роботі.

Комсомольці жваво обговорили звіт комсорга. Деякі з них змушені були визнати незадовільними свої відповіді на політгодинах, визнали, що вони брали недосить активну участь в організації комсомольсько-молодіжних годин та в роботі наукових гуртків фізіології тварин, дарвінізму і генетики.

Суворо засудили комсомольці індивідуалістичну поведінку Івана Ходєєва. Він не залишався на комсомольсько-молодіжні години, не бував на студентських вечорах, відмовлявся від громадських доручень, вирішивши, що його завдання — тільки академічне навчання. Комсомольці вказали, що цим самим тов. Ходєєв порушував Статут ВЛКСМ.

Тов. Ходєєв правильно сприйняв критику, визнав свої помилки і дав слово комсомольцям змінити своє ставлення до громадської роботи.

У своєму виступі староста групи Анатолій Зайцев зауважив:

— Другий рік вчимося ми разом, проте колективу, справжнього бойового колективу у нас і досі немає. Треба, щоб наша група, перша за назвою, стала і першою на ділі.

Краще організувати комсомольсько-молодіжні години, підвищити якість відповідей студентів на політгодинах, ліквідувати трійки, створити згуртований комсомольський колектив — такі були основні побажання комсомольців.

Комсоргом групи нині обрано Галину Суворову. «Енергійна дівчина, працювала в школі комсоргом, добре вчиться», — кажуть про неї товариші.

Виконати наказ комсомольців, піднести комсомольську роботу на вищий рівень — основне завдання нового комсорга.

Ю. МИХАЙЛЮК.

В ЧОМУ ПРИЧИНИ ВІДСТАВАННЯ

(На звітно-виборчих зборах комсомольської організації факультету іноземних мов)

Колектив факультету іноземних мов має всі можливості для успішного виконання вимоги партії і уряду — виховувати висококваліфікованих радянських лінгвістів. Однак факультет поки що значно відстає від зростаючих вимог життя. Чимало студентів тут не встигають, мають академічну заборгованість. Більша частина комсомольців не залучена до наукової роботи. Комсомольська організація факультету досі не перетворилася в силу, яка б активно допомагала колективу вийти в ряди передових.

В чому ж причини відставання комсомольської організації?

Секретар факультетського бюро тов. Давидова у своїй доповіді на звітно-виборчих зборах не дала глибокого аналізу цих причин. Доповідь її була несамостійною. Майже нічого не сказала тов. Давидова про те, як комсомольці вивчають соціально-економічні дисципліни, як студентська молодь залучається до наукової роботи, як організовано заняття у спортивних секціях факультету.

Та про все, що так старанно обминула тов. Давидова у своїй звітній доповіді, голосно і гостро розповіли у своїх виступах комсомольці.

Насамперед вони відзначили, що бюро комсомольської організації факультету добре знало про незадовільну успішність комсомольців в оволодінні найважливішими дисциплінами, але мало ці-

кавилось причинами цього і не дбало про те, щоб виправити становище. Бюро не контролювало самостійну роботу студентів, не допомагало комсомольським групам налагодити політичне виховання студентського колективу.

Гострий критиці було піддане бюро за недостатнє керівництво учбовою роботою студентів. Як відомо, 18 студентів факультету під час весняної екзаменаційної сесії одержали незадовільні оцінки. Практикувалося повторне складання окремих курсів. Тов. Блузкіна, зокрема, чотири рази складала іспит з політичної економії.

Погано була поставлена і наукова робота серед студентів.

Наше наукове товариство працювало вкрай незадовільно, — відзначив у своєму виступі тов. Люперський. — На факультеті, де числиться близько 400 студентів, в наукових гуртках працювало всього дев'ять чоловік. Керівники гуртків не відчували відповідальності за доручену їм справу. Наприклад, у гуртку французької мови теми для доповідей роздавалися за два тижні до підсумкової конференції. І не дивно, що ці доповіді були підготовлені абияк, досліджували питання поверхово.

На факультеті існує студентська лекторська група, однак працює вона незадовільно. Про це свідчить хоча б той факт, що з 43 членів групи влітку виступили з лекціями тільки 4 студенти.

Гострим, критичним був виступ комсомолки тов. Сіренко.

— Головним недоліком культурно-масової роботи на факультеті, — заявила вона, — є відсутність справжньої масовості. В гуртках самодіяльності займається незначна частина студентів. Виступи і вечори самодіяльності готуються недбайливо. Нема постійного приміщення для репетицій.

Голова низової ради добровільного спортивного товариства «Наука» С. Володіна викрила мало відрядний стан спортивної роботи на факультеті.

— Ми не зуміли підготувати в минулому році встановленої кількості розрядників, — сказала вона. — Це можна пояснити лише незадовільним керівництвом спортивного роботою. Тільки двічі за звітний період на засіданнях бюро обговорювались питання фізкультурної роботи. Довгий час ми не мали навіть члена бюро, відповідального за цю справу. Ось чому факультет займає по спортивних показниках одно з останніх місць в університеті.

Студенти-комсомольці у своїх виступах критикували стиль роботи бюро. Члени бюро рідко бували у групах, не вникали в їхню роботу, не цікавилися побутом студентів. Про це говорили, зокрема, тт. Ушанов, Таратіна, Шор.

Уважно вислухали присутні виступ заступника секретаря партійного бюро факультету тов. Тка-

ченка. Він звернув увагу на те, що комсомольська організація факультету іноземних мов ще не становить єдиного бойового колективу, де була б створена громадська думка навколо лідарів, нероб, прогульників. Не всі комсомольські керівники досить вимогливі до себе і тому не можуть бути прикладом для інших комсомольців.

Тов. Ткаченко закликав комсомольську організацію поліпшити роботу у всіх своїх ланках, піднести її до рівня нових, зростаючих завдань.

На жаль, на зборах все-таки не було широко розгорнутої критики. Багато комсомольців відмовчувалося.

Збори були підготовлені неспішно. Почалися вони з запізненням на 45 хвилин. Це — зайве свідчення недостатньої організованості комсомольського колективу на факультеті.

Збори прийняли рішення, спрямоване на докорінне поліпшення політико-виховної, навчальної і наукової роботи в комсомольській організації факультету в світлі проекту директив XIX з'їзду ВКП(б).

Обрано новий склад бюро і делегатів на VIII звітно-виборчу комсомольську конференцію університету.

В. ЛИТВИНОВ.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

О. М. Радіщев

(До 150-річчя з дня смерті)

У статті «Про національну гордість великоросів» В. І. Ленін назвав Радіщева в числі діячів, якими по праву пишається російський народ. «Нам найболючіше бачити і відчувати, — писав Володимир Ілліч, — яким насильствам, гнітові і знущанням піддають нашу прекрасну батьківщину царські кати, дворяни й капіталісти. Ми горді з того, що ці насильства викликали відсіч з нашого середовища, з середовища великоросів, що це середовище висунуло Радіщева, декабристів, революціонерів-різничників 70-х років, що великоруський робітничий клас створив у 1905 році могутню революційну партію мас, що великоруський мужик почав в той же час ставати демократом, почав скидати попа і поміщика».

Цими натхненними словами В. І. Ленін поставив ім'я Олександра Миколайовича Радіщева біля джерел російського революційного руху. Він був попередником декабристів і Пушкіна, його традиції були продовжені і розвинуті Герценом і революціонерами-демократами — Бєлінським, Добролюбовим і Чернишевським.

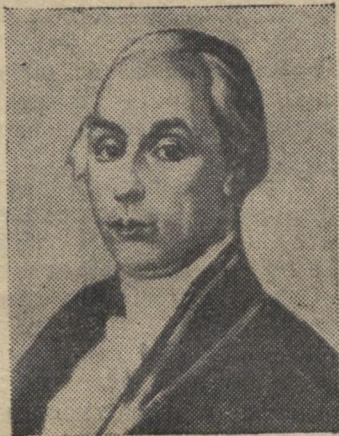
Як письменник, що був непримиренним борцем проти самодержавства і кріпосництва, і закликав народ до повалення їх, як філософ-матеріаліст, що виступав проти містицизму і релігійного мракобісся, як визначний законознавець і економіст, — Радіщев був справжнім революційним новатором, прокладачем нових шляхів у літературі і матеріалістичній філософії.

За царювання Катерини II була до крайніх меж доведена експлуатація селян, «з яких, — за висловом Й. В. Сталіна, — дерли три шкури». Загострення соціальних суперечностей всередині самодержавно-кріпосницького устрою привело до посилення класової боротьби, до численних народних повстань, до селянської війни під керівництвом Пугачова в 1773—1775 роках. Цей соціальний протест кріпосного селянства мав вирішальний вплив на формування революційних поглядів Радіщева: він стає заклятим ворогом абсолютизму і кріпосного права.

З величезною силою викриває Радіщев у своїй славнозвісній «Подорожі з Петербурга до Москви» дворян-поміщиків, показує справжнє обличчя царя, вельмож та чиновників, які охороняють інтереси свого класу за допомогою державної влади і церкви. Одна за одною проходять в «Подорожі» страхітливі сцени кріпосницької дійсності: катування селян, знущання над ними звіра-поміщика (розділ «Зайцево»), розпродаж членів кріпацької сім'ї з аукціону («Медное»), насильницьке весілля («Черная грязь»), рекрутчина («Го-

родня»). Письменник не знаходить у своєму словнику інших слів для поміщиків-експлуататорів, як «звері алчные» або «пиявицы ненасытные».

Буржуазні історики намагалися представити Радіщева тільки як ліберала-просвітителя, спотворюючи тим самим образ справжнього революціонера. Герцен і революційні демократи охарактеризували його саме як революціонера-борця проти рабства і тиранії самодержавства. «Подорож» Радіщева прозвучала для всього передового російського су-

спільства як заклик до боротьби за «свободу в жестокий век» за висловом Пушкіна. Цей твір увійшов до скарбниці передової російської культури яскравим зразком самостійності і зрілості російської політичної думки.

Проповідь Радіщевим боротьби з самодержавством і церковним гнобленням та кріпосництвом з особливою силою втілена в його знаменитій оді «Вольність», яка зробила величезний вплив на вождя і співця декабристів Рилєєва та молодого Пушкіна.

Виступаючи проти самодержавно-кріпосницького ладу в Росії, Радіщев водночас критикував французьких буржуазних просвітителів XVIII віку за їх обмеженість і вихваляння просвітельського абсолютизму. Одним із перших він побачив фальш і лицемірство тодішньої американської «демократії». У своїй «Подорожі» Радіщев піддав гострій і нещадній критиці роботодавницьку конституцію Америки. В розділах «Хотиллов» і «Вышний Волочек» він говорить про «слезы и кровь» американських рабів та про «жестокость» господарів Америки. Очима реаліста-революціонера він ще тоді бачив, що Америка — це країна, де «сто гордых граждан утопают в роскоши, а тысячи не имеют надежного пропитания, ни собственного от зноя и мрза укрова».

Дворянські письменники й публіцисти, захищаючи панівання свого класу, зухвало зводили наклеп на народ, вважаючи його темним, неучем, і в його приході до влади вбачали загибель людської культури. Тому вони всіляко намагались пе-

решкоджати його освіті, побоюючись, що зростає свідомість народних мас посилює протест проти підневільного життя.

Велика заслуга Радіщева саме й полягає в тому, що він зумів побачити в масі трудового народу сильних, мужніх, морально здорових людей, які стояли безмірно вище своїх гнобителів і громадською свідомістю і духовним благородством.

За розумінням письменника народ — це гігант, який повинен тільки скинути кайдани і взяти владу в свої руки, щоб показати, яка роль належить йому в історичному процесі. «Но крестьянин в законе мертв, сказали мы, — пише Радіщев. — Нет, нет, он жив, он жив будет, если того восхощет». І письменник-революціонер закликає народ до повстання проти самодержавно-кріпосницького ладу. В заклику народних мас до визволення від кріпацтва, в ненависті і презирстві до пануючого паразитичного класу виявлялась його полум'яна любов до Вітчизни, справжній патріотизм.

Разом з безглуздою легендою про Радіщева як ліберала-просвітителя буржуазія поширила й наклеп про нього, як нібито про представника сентименталізму, який наслідував іноземні зразки (Руссо, Стерн та ін.). Проте найближчий аналіз його творів показує всю облуду такого твердження буржуазного літературознавства: у Радіщева дуже мало було спільного з цією літературною течією; він перший в російській літературі показав життя, яким воно є, без прикрас, без сухого моралістичного резонерства.

В основі політичних поглядів Радіщева лежить ідея народної революції. Народ російський є в історії носієм філософії вільної людини, що особливо яскраво проявляється у фольклорі. Поезія пригноблених лягла в основу нової естетики Радіщева. Так, у розділі «София» вказується, що пісня селянина розкриває «образование души народа», показує його широкий і вільний характер.

Радіщев залишив нащадкам світлі заповіді. Уже тоді він уявляв той шлях, яким треба йти, щоб завоювати щастя народові. Звертаючись до майбутнього, він дивився «крізь цілі століття», мріяв про час, коли, «згущенную мглу разгнавши», народиться з хмар «блестящий день» повного визволення людини від пут всякого рабства.

В нашій країні, яка будує комунізм, цей день настав: радянський народ під керівництвом великих вождів трудящих В. І. Леніна та Й. В. Сталіна здійснив ці мрії та ідеали, за які боровся кращі сини російського народу, починаючи з О. М. Радіщева.

Проф. М. ЖІНКІН.

НАЗУСТРІЧ ДРУГІЙ ОБЛАСНІЙ МАТЕМАТИЧНІЙ ОЛІМПІАДІ

Наукові працівники і студентський актив фізико-математичного факультету нашого університету вже багато років ведуть дійову пропаганду математичної науки серед учнів середніх шкіл. Ще до війни, з 1936 року, для школярів читалися лекції з математики, щороку влаштовувались математичні олімпіади. Проте до останнього часу ця робота проводилася тільки серед учнів міста Харкова.

В минулому році з ініціативи кафедри математичного аналізу ХДУ була проведена перша математична олімпіада для учнів середніх шкіл різних районів Харківської області. В комітет по проведенню олімпіади увійшли представники фізико-математичного факультету нашого університету та математичної підсекції Товариства для поширення наукових і політичних знань.

З допомогою обласного та районних відділів народної освіти комітет провів велику організаційну роботу.

В олімпіаді взяли участь кілька сот учнів майже з усіх районів Харківської області. Юні математики — переможці в олімпіаді одержали премії — грамоти та цікаві книжки з питань математики.

25 вересня кафедра математичного аналізу розглянула питання про організацію в поточному році другої математичної олімпіади для учнів шкіл Харківської області.

Добір задач і складання вказівок для вчителів, які перевірятимуть подані школярами роботи на місцях, взяли на себе члени кафедри — проф. Г. І. Дрінфельд,

доценти тт. Балтага, Шун та Гіршвальд.

В новому учбовому році працівники фізико-математичного факультету з почуттям особливої відповідальності ставляться до завдань підвищення загального рівня математичної культури серед учнівської молоді. Грандіозні масштаби промислового і культурного будівництва, накреслені проектом директив по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР, вимагають ще кращої підготовки висококваліфікованих спеціалістів для всіх галузей народного господарства, для викладання в школах, для роботи в науково-дослідних установах нашої країни.

Немає сумніву в тому, що поширення математичної культури, прищеплення учням середніх шкіл любові до занять математикою допоможе нам виховати кадри талановитої молоді з широким верством трудящих і підготувати людей, здатних успішно оволодіти першокласною радянською технікою.

Це підтверджується відрадіними результатами першої обласної математичної олімпіади, а також тим, що значна частина кращих студентів нашого факультету — колишні школярі, які були постійними слухачами лекцій з математики в університеті і активними учасниками математичних олімпіад.

Провести другу обласну математичну олімпіаду на високому науковому рівні і примножити успіхи, досягнуті в минулому році, — такі завдання ставлять перед собою наукові працівники нашого факультету — організатори олімпіади.

Доцент Л. ГІРШВАЛЬД.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Коли ж почне працювати планетарій?

Загальновідоме значення астрономічної науки у формуванні матеріалістичного світогляду. Обов'язком наукових працівників фізико-математичного факультету є така постановка навчального процесу, яка б забезпечила найглибше засвоєння студентами університету курсу астрономії, поширення астрономічних знань серед студентів неспеціальних факультетів.

Цій важливій справі значною мірою могло б сприяти відкриття планетарію, завдання якого є демонстрування руху небесних світил на сфері, показ картини зоряного неба, ознайомлення глядачів з явищами, що відбуваються у всесвіті.

Університетська астрономічна обсерваторія ще торік одержала новий комплект устаткування для планетарію. Пройшло чимало часу, а планетарій навіть не встановлено. Важлива й дуже потрібна справа гальмується через відсутність приміщення, де можна було б облад-

нати планетарій. Для цього потрібна кімната площею в 36 квадратних метрів. Виділити кімнату такого розміру з наявної площі не може ні факультет, ні обсерваторія.

Зрозуміло, що планетарій не вдасться відкрити до того часу, поки ректорат університету не знайде приміщення для нього.

Вирішити це питання треба якнайшвидше.

Доцент О. СЛАСТЬОНОВ.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Вміщуючи лист декана фізико-математичного факультету, доцента О. І. Сластьонова, редакція вважає, що порушене в ньому питання заслуговує на увагу ректорату і партійної організації університету.

Відкриття планетарію буде подією не тільки університетського масштабу. Природничо-наукова пропаганда, яка має розгорнутись в ньому, могла б допомогти у поширенні астрономічних знань серед молоді міста й області. Ось чому з клопотанням про приміщення для планетарію треба звернутись до міських організацій.

В. о. редактора
М. К. КОЛІСНИК.